

УДК 342.9(477)

Олексій Остапенко

Національний університет “Львівська політехніка”,
професор кафедри адміністративного та інформаційного права
Навчально-наукового інституту права, психології та інноваційної освіти,
доктор юридичних наук, професор
Oleksiy.I.Ostapenko@lpnu.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9833-3043>

Оксана Байк

Національний університет “Львівська політехніка”,
професор кафедри цивільного права та процесу
Навчально-наукового інституту права, психології та інноваційної освіти,
доктор юридичних наук, доцент
Oksana.I.Bayik@lpnu.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4819-7722>

ДЕЯКІ ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ЮРИСДИКЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ЦЕНТРІВ КОМПЛЕКТУВАННЯ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ В УКРАЇНІ

<http://doi.org/10.23939/law2023.38.146>

© Остапенко О., Байк О., 2023

У статті проаналізовано адміністративно-юрисдикційні повноваження територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки щодо військового обліку в умовах воєнного стану. Розглянуто термінологію та особливості її використання при розгляді адміністративних правопорушень, відповідальність за які передбачена статтями 210, 210-1, 211 Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Зокрема, зауважено, що виконання громадянами правил військового обліку передбачає низку обмежень примусового характеру і містить у більшій частині випадків інформаційний зміст, а також обов'язок виконати припис уповноваженого на це військового органу чи посадової особи.

Для ґрунтовнішого аналізу адміністративно-юрисдикційної діяльності територіальних центрів комплектування та соціальної підготовки звернено увагу на адміністративно-правове закріплення законодавцем термінів, які характеризують правовий статус особи під час проходження військової служби в Збройних Силах України та інших військових формувань. Також проаналізовано терміни “призов”, “виклик”, “збірний пункт”, що мають правове значення при кваліфікації адміністративних правопорушень за порушення правил військового обліку.

Наголошено на актуальності розгляду адміністративної юрисдикції територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки щодо додержання порядку і правил ведення військового обліку в Україні.

Зауважено, що зміст статей 210, 210-1, 211 Кодексу України про адміністративні правопорушення не передбачає реалізації та особливостей порушень правил ведення військового обліку.

Зроблено висновки про те, що адміністративно-юрисдикційна діяльність територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки щодо порушення правил військового обліку здійснюється відповідно до чинного законодавства України та інших нормативно-правових актів, що регламентують проходження військової служби у Збройних Силах України та інших військових формуваннях. Водночас спірними залишаються положення щодо: 1) опису протиправної поведінки суб'єктів, викладених у ст.ст. 210, 210-1, 211 Кодексу України про адміністративні правопорушення; 2) тлумачення термінів, що характеризують проходження військової служби і мають правове значення для кваліфікації даного виду правопорушень.

Ключові слова: адміністративна юрисдикція; військовий облік; військова служба; територіальні центри комплектування.

Постановка проблеми. Стратегія національної оборони України та її реалізація передбачає поточне і колективне прогнозування людських ресурсів для комплектування Збройних Сил України та інших військових формувань як у мирний час, так і в особливий період [1], за умови вдосконалення системи мобілізаційної підготовки та мобілізації, у тому числі забезпечення створення необхідної кількості підготовленого військового резерву.

Серед основних завдань Кабінету Міністрів України важливе місце займають заходи щодо забезпечення обороноздатності та національної безпеки України, спрямовані на забезпечення державного суверенітету та економічної самостійності України (ст. 2 Закону України “Про Кабінет Міністрів України”). До таких заходів належить забезпечення боєздатності Збройних Сил України шляхом визначення у межах бюджетних асигнувань на оборону, чисельність громадян України, які підлягають призову на строкову військову службу і навчальні збори [2].

Закон України “Про місцеві державні адміністрації” відносить до відома місцевих державних адміністрацій вирішення питань, що пов’язані з оборонною роботою та мобілізаційною підготовкою. До повноважень місцевих державних адміністрацій у галузі оборони належать (ст. 27 Закону):

1) забезпечення виконання законодавства про територіальну оборону, військовий обов’язок посадовими особами і громадянами, підприємствами, установами і організаціями;

2) здійснення заходів, пов’язаних з територіальною обороною, мобілізаційною підготовкою, цивільним захистом на відповідній території;

3) сприяння підготовці молоді до військової служби, проведенню призову громадян на строкову військову та альтернативну (невійськову) службу на відповідній території [3].

Варто зазначити, що з урахуванням того, що в Україні Указом Президента введено воєнний стан, діє й Закон України “Про військово-цивільні адміністрації”, яким визначено організацію, повноваження і порядок їх діяльності для забезпечення безпеки та нормалізації життєдіяльності населення в районі збройного конфлікту [4].

Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні” передбачає повноваження виконавчих органів сільських, селищних, міських рад у галузі оборонної роботи, що пов’язані (ст. 36):

– зі сприянням організації призову громадян на військову службу за призовом осіб офіцерського складу, строкову військову та альтернативну (невійськову) службу, а також їх мобілізації;

– з підготовкою молоді до служби в Збройних Силах України;

– з організацією навчальних (перевірочних) та спеціальних військових зборів;

– із забезпеченням доведення до підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності, а також населення наказу військового комісара про оголошення мобілізації;

– з організацією та участю у здійсненні заходів, пов’язаних з мобілізаційною підготовкою, підготовкою і виконанням завдань територіальної оборони, на відповідній території [5].

Аналіз дослідження проблеми. Проблеми адміністративно-юрисдикційної діяльності територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки розглянуто в наукових працях В. Б. Авер'янова, Ю. П. Битяка, В. Л. Зьолки, Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова, А. Т. Комзюка, О. В. Кузьменко, А. Ф. Моти, А. Ф. Черв'якової та інших.

Мета статті. Здійснити аналіз адміністративно-юрисдикційних повноважень територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки щодо військового обліку в умовах воєнного стану. Розглянути термінологію та особливості її використання при розгляді адміністративних правопорушень, відповідальність за які передбачена статтями 210, 210-1, 211 КУпАП.

Виклад основного матеріалу. Україна, розпочинаючи від 2014 року, змушена здійснювати захист державного суверенітету, територіальної цілісності від агресивного воєнного нападу Російської Федерації. Щоденний захист держави потребує не тільки великих матеріальних витрат, але й людських ресурсів. Належне комплектування Збройних Сил України та інших військових формувань людськими ресурсами залежить від чітко налагодженої системи додержання правил ведення військового обліку в Україні.

Правила військового обліку, дотримання яких є обов'язковим для громадян, означають сукупність обов'язків громадян і відповідальних за військовий облік посадових осіб, за належний стан обліку та аналізу призовних та мобілізаційних ресурсів держави.

Виконання громадянами правил військового обліку передбачає низку обмежень примусового характеру і містить у більшій частині випадків інформаційний зміст (наприклад, надання даних про зміну місця проживання чи роботи, посади), а також обов'язок виконати припис уповноваженого на це військового органу чи посадової особи (наприклад, прибути для уточнення даних щодо військового обліку, для проходження військово-лікарняної комісії, для проходження навчальних зборів).

Т. О. Коломоєць, розглядаючи питання адміністративно-правового регулювання у сфері забезпечення обороноздатності країни, дотримується думки про те, що підготовка держави до оборони повинна мати комплексний характер, складовою частиною якого є забезпечення необхідного чисельного особового складу Збройних Сил України, а також їх розвиток, підготовка та підтримання на належному рівні боєздатності, бойової мобілізаційної готовності до оборони держави [6, с. 522].

Для доукомплектування Збройних Сил України та інших військових формувань військовослужбовцями під час мобілізації у воєнний час створюється запас [7, с. 489].

Варто доповнити, що згідно з Законом України "Про військовий обов'язок і військову службу" передбачено проходження служби у запасі, що дає змогу визначати потреби у комплектуванні військових частин з урахуванням віку, військово-облікової спеціальності та інших ознак, набутих військовослужбовцями під час проходження військової служби.

Зазначимо, що досягнення мети комплектування людськими ресурсами тісно пов'язано із завданнями комплектування, реалізація яких залежить від конкретних умов, що впливають на життєдіяльність нашої держави. Сьогодні Українська держава і суспільство загалом перебувають у стані неоголошеної війни з Російською Федерацією. Ведення успішних бойових дій зі сторони Збройних Сил України та інших військових формувань потребує реалізації одного із найважливіших завдань комплектування – проведення мобілізації військовозобов'язаних громадян, що дає змогу для поповнення військових частин, з'єднань, а також для створення нових, підготованими особами рядового, сержантського та офіцерського складу.

До загальних елементів системи комплектування Збройних Сил України та інших військових формувань варто віднести: способи комплектування, призовний вік, допризовну підготовку осіб чоловічої та жіночої статі до військової служби, відбір відповідних призовних контингентів, принципи комплектування військових частин і з'єднань, строки проходження військової служби і

перебування в резерві, призов громадян на підставі військового обов'язку (наприклад, під час дії воєнного стану), підготовку і прийняття на військову службу за контрактом, підготовку громадян на посади сержантського, старшинського та офіцерського складу.

Звернемо увагу на те, що Україна ще в 2015 році розпочала вживати заходи щодо переходу на стандарти НАТО і вже частину з них виконала. Водночас дискусійним як серед науковців, так і в українському суспільстві є питання щодо обліку жінок. Так, 11 жовтня 2021 року Міністерством оборони України видано наказ № 313 “Про затвердження Переліку спеціальностей та/або професій, споріднених з відповідними військово-обліковими спеціальностями, після одержання яких жінки беруться на військовий облік військовозобов'язаних”. У новій редакції Переліку спеціальностей та/або професій, споріднених з відповідними військово-обліковими спеціальностями [8], фактично залишено без змін низку питань, які потребують вирішення. Йдеться про:

1) відсутність у наказах дати, коли жінки із зазначених у Переліку військово-облікових спеціальностей повинні стати на військовий облік. Це означає, що застосування адміністративної відповідальності за ухилення від взяття на військовий облік буде оскарженим у процесуальному порядку;

2) чинне законодавство України не розрізняє військовослужбовців за статтю, вони мають однакові щодо звільнення від мобілізації права та обов'язки, за винятком виховання та догляду за дітьми в умовах мобілізації та воєнного стану. Вважаємо, що варто імплементувати принцип добровільності щодо взяття жінок на військовий облік;

3) так звану оптимальну потребу щодо постановки на військовий облік жінок варто скоротити до таких галузей: медицина, радіотехніка, харчові технології, з урахуванням принципу добровільності;

4) потребують законодавчого визначення підстави відтермінування обов'язкового взяття жінок на військовий облік до певної дати або до закінчення воєнного стану.

В мирний час на військову службу призивають придатних до неї за станом здоров'я і віком громадян чоловічої статі, а також осіб жіночої статі за їх бажанням та відповідно до набутих ними спеціальностей (на період воєнного стану особи жіночої статі, що мають споріднену з військовими спеціальностями підготовку, підлягають мобілізації). До дня відправлення до військової частини призваним на військову службу особам повинно виповнитись 18 років. Як бачимо, законодавець визначає призовний вік особи на службу в Збройних Силах України з урахуванням їх фізичного розвитку, наявності право- і дієздатності, а також відповідного рівня освіти (ст. 53 Конституції України).

Для ґрунтовнішого аналізу адміністративно-юрисдикційної діяльності територіальних центрів комплектування та соціальної підготовки звернемо увагу на адміністративно-правове закріплення законодавцем термінів, які характеризують правовий статус особи під час проходження військової служби в Збройних Силах України та інших військових формувань.

Так, Законом України “Про військовий обов'язок і військову службу” передбачено низку термінів, що характеризують різні за правовим статусом категорії військовослужбовців і прирівняних до них осіб:

1) допризовник – особа, яка підлягає приписці до призовних дільниць;

2) призовник – особа, приписана до призовної дільниці;

3) військовозобов'язаний – особа, яка перебуває у запасі для комплектування Збройних Сил України та інших військових формувань на особливий період, а також для виконання робіт із забезпечення оборони держави.

Водночас сутність військового обов'язку полягає в необхідності громадян України, згідно зі статтями 17, 35, 65 Конституції України, у разі потреби захищати незалежність, суверенітет і територіальну цілісність держави [9, с. 118].

Спірним є положення, закріплене у ст. 210 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) про військову службу. Так, Законом України “Про військовий обов'язок і

військову службу” передбачено, що військовозобов’язаний набуває статусу військовослужбовця тільки після зарахування його за наказом до військової частини Збройних Сил України чи інших військових формувань.

Реалізація військового обов’язку передбачена у таких формах:

- підготовка громадян до військової служби;
- приписка фізичних осіб відповідного віку до призовних дільниць;
- призову відповідності з наявними вимогами фізичних осіб на військову службу;
- проходження військової служби за призовом, за контрактом, у резерві та шляхом альтернативної невійськової служби;
- виконання військових обов’язків у запасі;
- дотримання правил військового обліку.

Водночас зауважимо, що проходження навчальних зборів (занять) у навчальних закладах Товариства сприяння обороні України та професійно-технічних закладах не варто вважати проходженням військової служби;

4) військовослужбовець – особа, яка проходить військову службу (може бути як громадянин України, так і іноземні громадяни та особи без громадянства, які відповідно до Закону проходять військову службу у Збройних Силах України);

5) резервіст – особа, яка проходить службу у військовому резерві Збройних Сил України та інших військових формуваннях і призначена для їх комплектування у мирний час та в особливий період [10].

Звернемо увагу на терміни, що мають правове значення при кваліфікації адміністративних правопорушень за порушення правил військового обліку. Так, термін “призов” має декілька пояснень. Зокрема, це служба в армії, заклик до участі в чому-небудь. Водночас термін “призовник” варто розуміти як особу, що призивається на військову службу [11, с. 39].

Спірними залишаються питання стосовно того:

- 1) чи вручення так званої повістки є призовом?
- 2) чи укладення контракту про військову службу є призовом?

Під терміном “виклик” варто розуміти прохання або вимогу з’явитися куди-небудь [11, с. 22].

Військовий облік передбачає регулярний збір даних про зміни у кількісній, віковій, технічній та інших напрямках чисельності населення допризовного, призовного віку, а також осіб, які перебувають у запасі.

Термін “збірний пункт” означає місце призначення для зосередження осіб призовного віку, військовослужбовців та інших прирівняних до них громадян з метою організації, забезпечення і вирішення завдань, передбачених Міністерством оборони України.

Серед закріплених в Законі України “Про військовий обов’язок і військову службу” видів військової служби відсутнє визначення “проходження навчальних зборів”.

Зазначені терміни мають правовий вплив на адміністративно-юрисдикційну діяльність територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки, що передбачає сукупність їх адміністративно-процесуальних повноважень, спрямованих на фіксацію порушень правил військового обліку, порядок їх розгляду та прийняття відповідних правових рішень.

Територіальні центри комплектування та соціальної підтримки згідно зі ст. 235 КУпАП мають повноваження розглядати:

- 1) порушення призовниками, військовозобов’язаними, резервістами правил військового обліку (ст. 210 КУпАП);
- 2) порушення законодавства про оборону, мобілізаційну підготовку та мобілізацію (ст. 210-1 КУпАП);
- 3) зіпсуття військово-облікових документів чи втрата їх з необережності (ст. 211 КУпАП).

Аналогічні повноваження щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення (ст. ст. 210, 210-1, 211 КУпАП) мають Центральне управління та регіональні органи Служби

безпеки України (ст. 235-2 КУпАП). Водночас зауважимо, що адміністративна юрисдикція цих органів та уповноважених ними посадових осіб поширюється у частині правопорушень, вчинених військовозобов'язаними чи резервістами, які перебувають у запасі Служби безпеки України.

За загальним правилом статтею 255 КУпАП передбачено перелік осіб, які мають право складати протоколи про адміністративні правопорушення.

Варто зазначити, що ст. 255 КУпАП не передбачає переліку посадових осіб, закріплених у ст. 235, 235-2 КУпАП на право складання протоколів про адміністративні правопорушення, водночас надаючи їм можливість складати протоколи, користуючись повноваженнями посадової особи іншого органу державної влади.

Аналізуючи адміністративно-деліктну поведінку призовників, військовозобов'язаних, резервістів, а також посадових осіб за порушення правил військового обліку, звернемо увагу на те, що їхні дії можуть мати активну і пасивну форми. До активних протиправних дій зі сторони вказаних суб'єктів можна віднести зіпсуття військово-облікових документів, яке вчиняється як умисно, так і з необережності.

Бездіяльність делікта позначається у вигляді пасивної і шкідливої за наслідками протиправної поведінки особи, що полягає у невиконанні нею конкретної дії (дій), які ця особа повинна була вчинити на виконання вимог закону, громадянського чи службового обов'язку. Так це стосується невиконання обов'язку щодо повідомлення про зміни, пов'язані з іменем, прізвищем особи, місцем проживання, місцем роботи, посадою, яку обіймає особа, набутою освітою, змінами у стані здоров'я, а також неприбуття за викликом до територіального центру комплектування та соціальної підтримки або регіональних органів Служби безпеки України чи відповідного підрозділу Служби зовнішньої розвідки України та у вчиненні інших порушень законодавства про військовий обов'язок і військову службу.

Актуальним залишається розгляд адміністративної юрисдикції територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки щодо додержання порядку і правил ведення військового обліку в Україні. Це викликано тим, що законодавець відмінив низку статей Кодексу України про адміністративні правопорушення на підставі Закону України № 1357-IX від 30.03.2021 р., які передбачали підвідомчість розгляду військовими комісаріатами справ:

- 1) про неявку на виклик у військовий комісаріат;
- 2) про неподання у військові комісаріати списків юнаків, які підлягають приписці до призовних дільниць;
- 3) про прийняття на роботу військовозобов'язаних призовників, які не перебувають на військовому обліку;
- 4) про незабезпечення сповіщення військовозобов'язаних і призовників, про їх виклик у військові комісаріати, про перешкоду їх своєчасній явці на збірні пункти чи призовні дільниці;
- 5) про несвоечасне подання документів, необхідних для ведення військового обліку військовозобов'язаних і призовників, несповіщення їх про виклик у військові комісаріати;
- 6) про неподання відомостей про військовозобов'язаних і призовників [12].

Не применшуючи важливість вчиненого законодавцем удосконалення щодо регулювання відносин у сфері військового обліку (ст.ст. 210, 210-1, 211 КУпАП), зазначимо, що наведені вище протиправні дії чи бездіяльність продовжують мати місце як зі сторони призовників, військовозобов'язаних, резервістів, так і зі сторони органів виконавчої влади (посадових осіб), відповідальних за дотримання правил військового обліку.

Вважаємо, що зміст статей 210, 210-1, 211 КУпАП не передбачає реалізації та особливостей порушень правил ведення військового обліку, тим більше, що законодавець передбачив посилення відповідальності за вчинення таких правопорушень повторно в особливий період.

До обов'язкових умов притягнення суб'єктів, що порушують законодавство про військовий обов'язок і військову службу, до відповідальності, є:

- 1) наявність у військовозобов'язаного чи призовника обов'язку діяти відповідно до правового статусу;
- 2) наявність реальної можливості у зобов'язаного чи призовника виконати свій обов'язок (наприклад, з'явитися для приписки до призовної дільниці).

Висновки. Беручи до уваги викладене, зазначимо, що адміністративно-юрисдикційна діяльність територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки щодо порушення правил військового обліку здійснюється відповідно до чинного законодавства України та інших нормативно-правових актів, що регламентують проходження військової служби у Збройних Силах України та інших військових формуваннях. Водночас спірними залишаються положення щодо: 1) опису протиправної поведінки суб'єктів, викладених у ст.ст. 210, 210-1, 211 КУпАП; 2) тлумачення термінів, що характеризують проходження військової служби і мають правове значення для кваліфікації даного виду правопорушень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про національну безпеку України: Закон України від 21 червня 2018 р. № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>.
2. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27 лютого 2014 р. № 794-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 13. Ст. 222.
3. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 квітня 1999 р. № 586-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>.
4. Про військово-цивільні адміністрації: Закон України від 3 лютого 2015 р. № 141-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 13. Ст. 87.
5. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>.
6. Коломоєць Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2011. 576 с.
7. Адміністративне право: підручник / Ю. П. Битяк (кер. авт. кол.), В. М. Гаращук, В. В. Богуцький та ін.; за заг. ред. Ю. П. Битяка, В. М. Гаращука, В. В. Зуй. Харків: Право, 2010. 624 с.
8. Про затвердження Переліку спеціальностей та/або професій, споріднених з відповідними військово-обліковими спеціальностями, після одержання яких жінки беруться на військовий облік військовозобов'язаних та Переліку спеціальностей та/або професій, споріднених з відповідними військово-обліковими спеціальностями: наказ Міністерства оборони України № 313 від 11 жовтня 2021 р. (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства оборони України № 35 від 07.02.2022 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1566-21#Text>.
9. Великий енциклопедичний юридичний словник / за ред. акад. НАН України Ю. С. Шемшученка. 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ: Вид-во "Юридична думка", 2012. 1020 с.
10. Про військовий обов'язок і військову службу: Закон України від 25 березня 1992 р. № 2232-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12#Text>.
11. Великий тлумачний словник сучасної української мови / укл. О. Єрошенко. Донецьк: ТОВ "Глорія Трейд", 2012. 864 с.
12. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>.

REFERENCES

1. *Pro natsional'nu bezpeku Ukrainy: Zakon Ukrainy* (2018, June 21) No. 2469-VIII [About the national security of Ukraine: Law of Ukraine]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (accessed 14.04.2023).
2. *Pro Kabinet Ministriv Ukrainy: Zakon Ukrainy* (2014, February 27) No. 794-VII [About the Cabinet of Ministers of Ukraine: Law of Ukraine]. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy* [in Ukrainian].

3. *Pro mistsevi derzhavni administratsiyi: Zakon Ukrainy* (1999, April 9) No. 586-XIV [About local state administrations: Law of Ukraine]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text> (accessed 14.04.2023).

4. *Pro viys'kovo-tsyvil'ni administratsiyi: Zakon Ukrainy* (2015, February 3) № 141-VIII [About military-civilian administrations: Law of Ukraine]. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy* [in Ukrainian].

5. *Pro mistseve samovryaduvannya v Ukraini* (1997, May 21) No. 280/97-BP [On local self-government in Ukraine]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> (accessed 14.04.2023).

6. Kolomojets T. O. (2011). *Administratyvne pravo Ukrainy. Akademichnyy kurs: pidruchnyk* [Administrative law of Ukraine. An academic course: a textbook]. Kyiv: Yurinkom Inter [in Ukrainian].

7. Bytiak Yu. P. (ed.) (2010). *Administratyvne pravo* [Administrative law]. Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].

8. *Pro zatverdzhennya Pereliku spetsial'nostey ta/abo profesiy, sporidnennykh z vidpovidnymy viys'kovo-oblikovymy spetsial'nostyamy, pislya oderzhannya yakyykh zhinky berut'sya na viys'kovyy oblik viys'kovo-zobov'yazanykh ta Pereliku spetsial'nostey ta/abo profesiy, sporidnennykh z vidpovidnymy viys'kovo-oblikovymy spetsial'nostyamy: nakaz Ministerstva oborony Ukrainy* (2021, October 11) No. 313 [On the approval of the List of specialties and/or professions related to the relevant military accounting specialties, after receiving which women are taken to the military registration of conscripts and the List of specialties and/or professions related to the relevant military accounting specialties: order of the Ministry of Defense of Ukraine]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1566-21#Text> (accessed 14.04.2023).

9. Shemshuchenko Yu. S. (ed.) (2012). *Velykyj encyklopedychnyj jurydychnyj slovnyk* [The Great encyclopedic legal dictionary]. Kyiv: Vyd-vo "Jurydychna dumka" [in Ukrainian].

10. *Pro viys'kovyy obov'yazok i viys'kovu sluzhbu: Zakon Ukrainy* (1992, March 25) № 2232-XII [About military duty and military service: Law of Ukraine]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12#Text> (accessed 14.04.2023).

11. Yeroshenko O. (ed.) (2012). *Velykyj tlumachnyj slovnyk suchasnoi' ukrainskoi movy* [Great explanatory dictionary of modern Ukrainian]. Donetsk: TOV "Glorija Trejd" [in Ukrainian].

12. *Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennya* (1984, December 7) No. 8073-X [Code of Ukraine on administrative offenses]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (accessed 14.04.2023).

Дата надходження: 25.04.2023 р.

Oleksiy Ostapenko

Lviv Polytechnic National University,

Professor of the Department of Administrative and Information Law

Educational and Scientific Institute of Law, Psychology and Innovative Education

Doctor of Law, Professor

Oksana Baik

Lviv Polytechnic National University,

Professor of the Department of Civil Law and Procedure

Educational and Scientific Institute of Law, Psychology and Innovative Education

Doctor of Law, Associate Professor

**SOME ISSUES OF THE ADMINISTRATIVE AND JURISDICTION ACTIVITIES
OF THE TERRITORIAL CENTERS OF RECRUITMENT
AND SOCIAL SUPPORT IN UKRAINE**

The article analyzes the administrative and jurisdictional powers of territorial recruitment and social support centers regarding military accounting under martial law. The terminology and peculiarities of its use in the consideration of administrative offenses, the responsibility for which

is provided for by Articles 210, 210-1, 211 of the Code of Ukraine on Administrative Offenses, are considered.

In particular, it was noted that citizens' compliance with the rules of military accounting involves a number of restrictions of a coercive nature and in most cases contains informational content, as well as the obligation to comply with the order of a military body or official authorized to do so.

For a more thorough analysis of the administrative-jurisdictional activity of territorial recruitment and social training centers, attention is paid to the administrative-legal consolidation by the legislator of the terms that characterize the legal status of a person during military service in the Armed Forces of Ukraine and other military formations. The terms "draft", "call", "assembly point", which have a legal meaning in the qualification of administrative offenses for violating the rules of military accounting, are also analyzed.

The urgency of considering the administrative jurisdiction of the territorial centers of recruitment and social support regarding compliance with the order and rules of military record keeping in Ukraine was emphasized.

It is noted that the content of Articles 210, 210-1, 211 of the Code of Ukraine on Administrative Offenses does not provide for the implementation and specifics of violations of the rules of military accounting.

It was concluded that the administrative-jurisdictional activity of the territorial recruitment and social support centers regarding the violation of military accounting rules is carried out in accordance with the current legislation of Ukraine and other normative legal acts regulating military service in the Armed Forces of Ukraine and other military formations. At the same time, the following remain controversial provisions on: 1) description of the unlawful behavior of the subjects set forth in Articles 210, 210-1, 211 of the Code of Ukraine on Administrative Offenses; 2) interpretation of the terms characterizing military service and having legal significance for the qualification of this type of offense.

Key words: administrative jurisdiction; military accounting; military service; territorial recruitment centers.